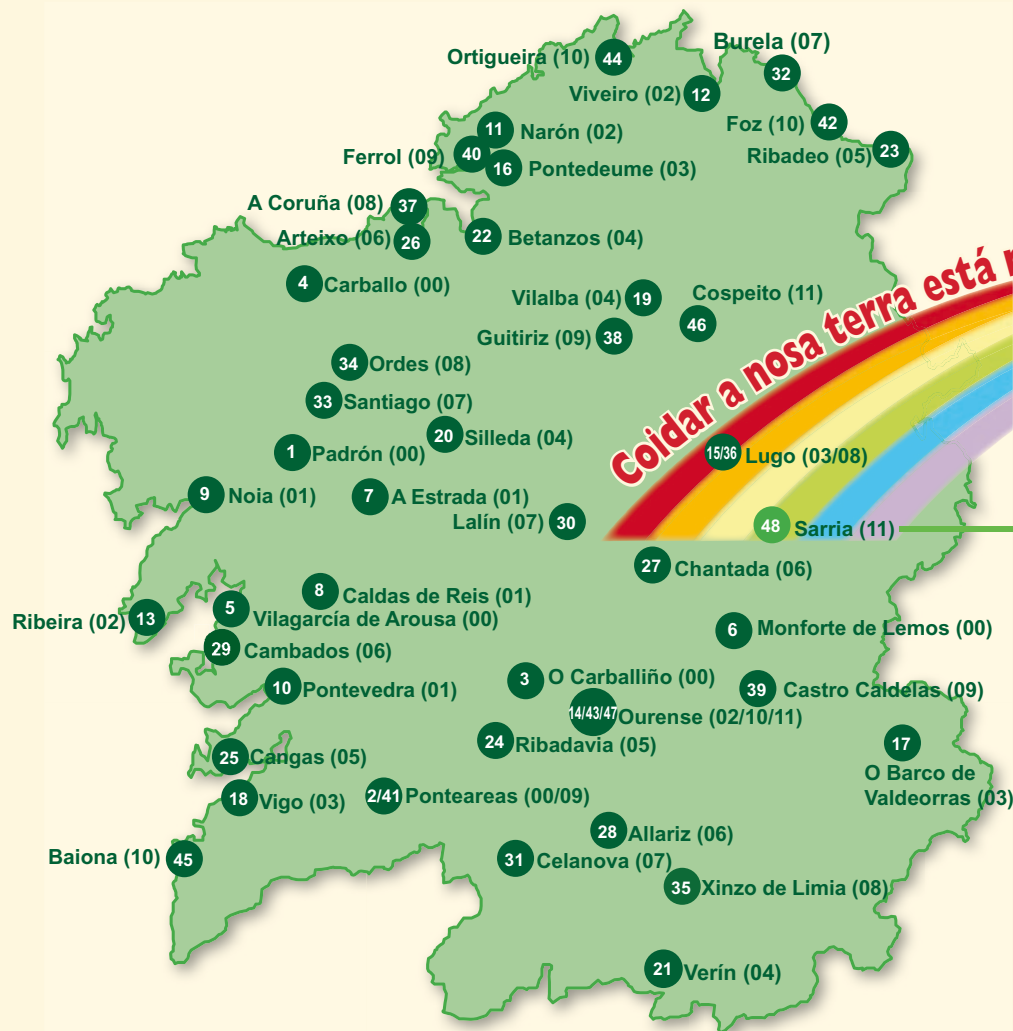

PROGRAMA GALEGO MUNICIPIOS SAUDABLES E SOSTIBLES 2000-2012

XLVIII Curso de Saúde Ambiental

Sarria (Lugo), 19-22 setembro 2011

Patrocinadores oficiais

Colabora na organización (sede anfitroia)

Concello de Sarria

Director

Prof. Dr. Francisco Peña

Presentación

“O medio ambiente como xerador de actividades capaces de producir emprego, saúde e benestar á poboación”.

Cada día ten maior importancia o coñecemento do medio ambiente dunha comunidade, xa que é un condicionante do seu benestar social, sanitario e económico. A industrialización e a urbanización modificaron o medio ambiente dando orixe a problemas ambientais de primeira orde (o efecto invernadoiro e o cambio climático, a destrución da capa de ozono estratosférica, o transporte de contaminantes, a desertización, etc.) que é preciso corrixir, así como evitar que as actividades futuras orixinen máis deterioracións no noso contorno a través dunha política preventiva que permita un desenvolvemento sostido e equilibrado e teña como obxectivos a protección da saúde do home e a conservación de todos os recursos (aire, auga, solo, clima, especies de flora e fauna, alimentos, materias primas, hábitat, patrimonio natural e cultural) que condicionan e sustentan a vida. As interrelacións entre os diversos recursos e a súa xestión fan cada vez máis necesaria a posta en marcha de estratexias globais, entre as que ocupa un papel fundamental o principio de prevención, xa que máis vale previr que curar.

A forte conexión entre medio ambiente e saúde recoñeceuse expresamente na 3ª Conferencia Ministerial do Medio Ambiente e a Saúde (Londres, 1999). O Cume da Terra de Río de Janeiro (1992) e a Conferencia de NNUU sobre Medio Ambiente e Desenvolvemento de Johannesburgo (2002), acuñaron a idea de desenvolvemento sostible, que expresa a imposibilidade dun desenvolvemento sen contar co medio ambiente (a protección do medio ambiente e o desenvolvemento económico e social son tres piares inseparables do desenvolvemento sostible). Para acadar os obxectivos do VI Programa Comunitario de Acción en materia de medio ambiente para 2001-2010, ademais da consideración das disposicións lexislativas vixentes e de aspectos tecnolóxicos inclúense actuacións tales como o aumento de diálogo coa empresa, fomento de acordos voluntarios, participación da opinión pública, acceso á información ambiental, etc. A empresa ten unha especial responsabilidade diante do medio ambiente ao ser consumidora de recursos, ademais de fonte de emisións e residuos; pero tamén é orixe de coñecementos científicos e tecnolóxicos, así como de positivos impactos socioeconómicos; o cal levou a moitas empresas a integrar a política ambiental nas estratexias corporativas adoptando criterios de protección do contorno na planificación de actividades e toma de decisións, o que implica tamén ás asociacións empresariais, xa que a protección do medio ambiente na empresa constitúe unha responsabilidade corporativa.

A Oficina Rexional para Europa da OMS, baseándose nas iniciativas de Cidades Saudables, e tendo en conta as experiencias dos plans de sanidade ambiental locais e os programas da Axenda 21 existentes nalgúns países europeos, decidiu apoiar as entidades locais e rexionais para acadar os obxectivos do desenvolvemento sostible, para o cal é necesario impulsar a posta en marcha de medidas de planificación e control do medio ambiente relacionadas cos aspectos sanitarios, xa que para resolver os problemas do medio ambiente, a saúde e o desenvolvemento sostible, é preciso chegar a un acordo e emprender accións non só a nivel nacional e internacional senón tamén a nivel subnacional e local.

Na liña das políticas da OMS de propoñer ambientes saudables, e coa esperanza de concienciar aos concellos galegos de asumir esta filosofía na xestión dos aspectos ambientais da saúde e así poder contribuír ao desenvolvemento sostible de Galicia e mellorar as condicións de vida dos cidadáns, púxose en marcha en Galicia no ano 2000, o **Programa Galego Municipios Saudables e Sostibles 2000-2012**, que contou cos parabéns do coordinador do proxecto “Healthy Cities” da Oficina Rexional para Europa da OMS. Esta iniciativa itinerante pioneira en España, leva consigo:

- Un primeiro nivel de actuación: de formación e reciclaxe de técnicos en medio ambiente e saúde, e foro de debate de todos os axentes sociais implicados na tarefa de protexer e conservar o medio ambiente.
- Un segundo nivel de actuación: de participación cidadá, peza clave na posta en marcha de calquera programa de actuación.
- Unha recomendación: que os concellos, comarcas e mancomunidades de Galicia, coa axuda e o apoio da Administración, adquiran o compromiso de adhesión á Carta de Aalborg e inicien e impulsen a posta en marcha e o desenvolvemento da Axenda 21 Local.

A posta en marcha en Galicia deste Programa, co apoio da OMS, auspiciado pola SESA e baixo o mecenado de Novacaixagalicia, Xunta de Galicia, Fegamp, Sogama, Iberdrola e Aquagest, no seu periplo itinerante por toda a xeografía galega o longo de 11 anos, contou coa participación de 251 concellos (248 galegos, 2 leoneses e 1 asturiano) e 5 entidades locais e rexionais portuguesas, e 4.565 asistentes nas 47 edicións de Cursos de Saúde Ambiental realizados. Precisamente co fin de abordar e debater algúns dos problemas ambientais prioritarios que ten a provincia de Lugo (co especial referencia á Comarca de Sarria), organizábase o XLVIII Curso de Saúde Ambiental, que deseñado de acordo cos principios da Carta Europea sobre Medio Ambiente e Saúde, e a Carta de Aalborg cara á sostibilidade, e dirixido a todos aqueles que traballan ou están interesados no medio ambiente e na saúde, pretende converterse en foro de debate e estudo da situación ambiental da provincia de Lugo (co especial referencia á Comarca de Sarria), ademais de punto de encontro de sanitarios e ambientalistas, e referencia ambiental de Galicia durante esa semana, co obxectivo de contribuír a sentar as bases do desenvolvemento sostible cara ao futuro da nosa terra.

Finalmente, destacar a necesidade de unir esforzos por parte de responsables políticos, empresarios, científicos, educadores, profesionais, comunicadores, ecoloxistas, así como a participación activa dos cidadáns, en prol de conseguir un medio ambiente saudable e sostible para tod@s @s galeg@s, mellor legado para xeracións vindeiras.

Prof. Dr. Francisco José Peña Castiñeira

RESPONSABLE PROGRAMA GALEGO MUNICIPIOS SAUDABLES E SOSTIBLES 2000-2012

Programa

LUNS, 19 DE SETEMBRO

16:30 h.: ACREDITACIÓN E ENTREGA DA DOCUMENTACIÓN.

17:00 h.: ACTO INAUGURAL, a cargo de *D. José Antonio García López*, alcalde-presidente do Concello de Sarria; *D. Justo de Benito Basanta*, secretario xeral de Calidade e Avaliación Ambiental da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas da Xunta de Galicia; *D. José Ramón Gómez Besteiro*, presidente da Deputación Provincial de Lugo; *D. Luis Lamas Novo*, presidente de Sogama; *D.ª Noelia Díaz Bruña*, concelleira de Medio Ambiente do Concello de Sarria; *D. Henry Laiño López*, director territorial de Aquaguest en Galicia; representante de Novacaixagalicia.

17:30 h.: I MESA REDONDA: **“Axestión sustentable dos recursos naturais como factor de desenvolvemento socioeconómico e de benestar social da provincia de Lugo”**

MODERADOR: PROF. DR. D. FRANCISCO JOSÉ PEÑA CASTIÑEIRA

Profesor de Medio Ambiente e Saúde de CEPADE-Universidad Politécnica de Madrid. Ex-profesor da USC. Ex-director do CEIDA. Académico correspondente da Real Academia de Medicina e Cirurxía de Galicia. Experto en saúde ambiental. Dirixiu máis de 150 proxectos e ten no seu haber 66 libros publicados relacionados coa problemática ambiental.

RELATORES:

- **“A protección e conservación da natureza da provincia de Lugo: novos retos e oportunidades de futuro”**
D. ROGELIO FERNÁNDEZ DÍAZ
Subdirector xeral de Espazos Naturais e Biodiversidade da Dirección Xeral de Conservación da Natureza da Consellería do Medio Rural da Xunta de Galicia.
- **“A xestión forestal sustentable, unha oportunidade para o monte lucense: as novas figuras de xestión (sofor)”**
D. MIGUEL ÁNGEL CELA GONZÁLEZ
Xefe do Servizo de Montes da Xefatura Territorial da Consellería do Medio Rural en Lugo.
- **“Compromiso da Deputación de Lugo co desenvolvemento sostible e o futuro da provincia de Lugo”**
D.ª ANDREA MACHO BENITO
Técnico de Medio Ambiente da Deputación de Lugo.

MARTES, 20 DE SETEMBRO

09:00-14:00 h.: VISITAS PRÁCTICAS:

- Cementos Cosmos.
- Fontecelta: factoría, xardín botánico.

16:30 h.: II MESA REDONDA: **“A xestión das augas na provincia de Lugo”**

MODERADORA: PROF.ª. DRA. D.ª. MARÍA JULIA MELGAR RIOL

Profesora titular de Toxicoloxía, coordinadora do Plan de Desenvolvemento Sostible e vicedecana da Facultade de Veterinaria da Universidade de Santiago de Compostela-Campus de Lugo.

RELATORES:

- **“Actuacións de Augas de Galicia na provincia de Lugo”**
PROF. D. FRANCISCO ALONSO FERNÁNDEZ
Xefe do Servizo Territorial da Zona Galicia Sur de Augas de Galicia da Consellería de Medio Ambiente, Territorio e Infraestruturas da Xunta de Galicia. Profesor da Universidade de Vigo.

- **“Relevancia da actividade agrogandeira e posibilidades de valorización na provincia de Lugo: contaminación difusa e efectos sobre a calidade das augas”**
 PROF. DR. D. FLORENTINO DÍAZ RODRÍGUEZ
Profesor titular de Proxectos do Departamento de Enxeñaría Agroforestal da Escola Politécnica Superior da Universidade de Santiago de Compostela-Campus de Lugo.
- **“Un modelo de xestión do ciclo integral da auga aplicable aos concellos medianos e pequenos da provincia de Lugo”**
 D. JOSÉ MARÍA OURO LÓPEZ
Xefe de Producción de Aquaourense.
- **“Ciclo integral da auga no Concello de Sarria”**
 D. JAVIER FERNÁNDEZ GONZÁLEZ
Xefe do Servizo de Espina & Delfín, S.L. - Sarria.

MÉRCORES, 21 DE SETEMBRO

16:30 h.: III MESA REDONDA: “A xestión dos residuos: a súa reciclaxe, reutilización e valorización”

MODERADOR: D. BENITO GARCÍA CARRIL

*Director de Galicia Ambiental-Grupo Correo Gallego. Periodista especializado en información ambiental.
 Membro da Asociación de Periodistas de Información Ambiental de España (APIA).*

RELATORES:

- **“A xestión dos residuos urbanos no modelo Sogama”**
 D.ª MARÍA ESTHER CAMPOS MOSQUERA
Responsable de Comunicación e Prensa de Sogama.
- **“O compostaxe como alternativa ao tratamento de residuos orgánicos”**
 D. JOSÉ FRIEIRO BARROS
Director xerente de Biocompost de Lugo, S.L.
- **“Valorización de residuos orgánicos biodegradables. Xestión de residuos agrogandeiros: código de boas prácticas agrarias”**
 D.ª JOSEFA DE LEÓN BLANCO
Delegada do Grupo Agroamb-Delegación Sur.
- **“Papel dos xestores autorizados na recollida, transporte e tratamento final dos residuos industriais non perigosos”**
 D.ª ELVIRA CAMARERO PÉREZ
Directora comercial do Grupo GESTÁN.
- **“Xestión e tratamento medioambiental dos residuos eléctricos e electrónicos na Comunidade Autónoma de Galicia”**
 D. ANTONIO PENA SEIJO
Xerente Tratamentos Galicia de CESPA.
 D. ROBERTO GONZÁLEZ FERNÁNDEZ
Xefe de Loxística e Comercial de CESPA.

XOVES, 22 DE SETEMBRO

09:00-14:00 h.: VISITAS PRÁCTICAS:

- Roteiro pola Foz das Aceas.
- ETAP e EDAR municipais de Sarria, xestionadas por Espina & Delfín, S.L.
- Planta de transferencia de residuos urbanos de Sarria.
- Punto limpo de Sarria.

16:30 h.: IV MESA REDONDA: “O eixo Lugo - Sarria - Monforte de Lemos no camiño cara á sostibilidade”

MODERADOR: D. JAIME FÉLIX LÓPEZ ARIAS

Estudioso da Comarca de Sarria. Ex-cronista oficial de Sarria.

RELATORES:

- **“A xestión ambiental como xeradora de rendibilidade empresarial: certificacións ambientais na provincia de Lugo”**
D. MARTÍN PITA LÓPEZ
Director de AENOR en Galicia.
- **“Modelo enerxético sustentable e loita contra o cambio climático”**
D. MIGUEL FRANCISCO CALLEJA MEDIANO
Responsable de Regulación en Comunidades Autónomas de Iberdrola.
- **“Contribución de Cementos Cosmos ao desenvolvemento sostible”**
D. FÉLIX RICO GÓMEZ
Director de Desenvolvemento Sostible do Grupo CIMPOR en España.
- **“A provincia de Lugo como destino turístico sostible”**
D. MARTÍN GARCÍA LIRES
Director do Parador de Monforte de Lemos. Experto en turismo.
- **“A xestión ambiental no Concello de Lugo”**
D. MIGUEL ÁNGEL NEGRAL FERNÁNDEZ
Técnico de Medio Ambiente do Concello de Lugo.
- **“A xestión ambiental no Concello de Monforte de Lemos”**
D. JUAN CARLOS PRADO DÍAZ
Técnico de Medio Ambiente do Concello de Monforte de Lemos.

20:00 h.: ACTO DE CLAUSURA E ENTREGA DE DIPLOMAS ACREDITATIVOS, a cargo de *D. José Antonio García López*, alcalde-presidente do Concello de Sarria; *D.ª Raquel Arias Rodríguez*, delegada provincial da Xunta de Galicia en Lugo; *D. Pedro García Herradón*, vicerreitor do Campus de Lugo da Universidade de Santiago de Compostela; *D. Miguel Francisco Calleja Mediano*, responsable de Regulación en Comunidades Autónomas de Iberdrola; *D.ª Noelia Díaz Bruña*, concelleira de Medio Ambiente do Concello de Sarria; alcaldes dos concellos da Comarca de Sarria e de Lugo, Monforte de Lemos e Portomarín.

Información xeral

OBXECTIVOS

- Integración da dimensión dos aspectos ambientais da saúde na formación e reciclaxe de técnicos en medio ambiente e saúde, coa finalidade de actualizar a súa formación e adecuar as esixencias que demanda a sociedade actual, para que contribúa a mellorar a xestión e as condicións de vida urbana dos cidadáns.
- Establecer un foro de debate e estudo da situación ambiental da provincia de Lugo (co especial referencia á Comarca de Sarria), dos seus problemas e carencias que se consideran máis importantes, así como das posibles solucións que se deberán adoptar; ademais de permitir a cooperación e o diálogo entre todos os axentes sociais implicados no tema, fomentando a creación de núcleos de sostibilidade.

DESTINATARI@S

- Técnic@s, funcionari@s e responsables políticos da Administración Local, Provincial e Autonómica, que desenvolvan a súa actividade ou estean relacionados/interesados nas áreas obxecto de estudo.
- Profesorado da Universidade, de Ensino Secundario e Formación Profesional que desenvolva a súa actividade ou estea relacionado/interesado nas áreas obxecto de estudo.
- Técnic@s e xestores de empresas que desenvolvan a súa actividade nos departamentos de calidade, medio ambiente e prevención de riscos laborais.
- Profesionais libres, titulados superiores e diplomados, técnicos superiores e de grao medio que desenvolvan a súa actividade ou estean relacionados/interesados nas áreas obxecto de estudo.
- Estudantes universitarios e dos ciclos formativos de formación profesional relacionados/interesados nas áreas obxecto de estudo (saúde ambiental, química ambiental, xestión e organización dos recursos naturais e paisaxísticos, traballos forestais e de conservación do medio natural, explotacións agrarias extensivas, etc.).

METODOLOXÍA

- 4 mesas redondas e visitas prácticas configuran a estrutura do curso, nas que os relatores farán unha exposición sintética de carácter técnico acompañadas de casos prácticos e co apoio de medios audiovisuais (power point), cun debate ao remate de cada sesión, no que tamén intervirán activamente os participantes amosando as súas experiencias.

NÚMERO DE PRAZAS E DEREITOS DE INSCRICIÓN

- **Número de prazas:** 60 prazas, que se cubrirán por rigorosa orde de inscrición.
- **Cota de inscrición:** 30 €.
- **Becas:** 30 becas gratuítas, que se cubrirán por rigorosa orde de inscrición, destinadas a todos aqueles que acrediten algunha das seguintes condicións:
 - a/ Estudantes universitarios e dos ciclos educativos de formación profesional de carácter ambiental.
 - b/ Funcionarios e responsables políticos dos concellos participantes.
 - c/ Representantes de Asociacións sen ánimo de lucro.
 - d/ Parados.
- **Forma de pagamento:** o aboamento efectuarase mediante transferencia bancaria a **Caixa Galicia**, nº de conta: **2091 – 0372 – 48 – 3040011862**, especificando o nome e apelidos da persoa inscrita.
- **Forma de inscrición:** cubrir o boletín de inscrición, que deberá achegar co xustificante do pagamento, e presentarse/ enviarase por correo electrónico/fax á Secretaría Técnica. O prazo para formalizar a inscrición finaliza o venres día 16 de setembro ás 14:00 horas.

DOCUMENTACIÓN

- Entregarase a publicación do **Libro de Relatorios** e material didáctico diverso.

DIPLOMA ACREDITATIVO E CRÉDITO DE LIBRE CONFIGURACIÓN (*)

- O alumnado que participe con regularidade nas sesións programadas do curso, que consta de **30 horas lectivas**, recibirá un diploma acreditativo de asistencia.
- A Universidade de Santiago de Compostela (USC) concederá **1 crédito de libre configuración** ao alumnado matriculado nesa Universidade que asista ao curso (en tramitación).

SEDE, DATAS E HORARIO

- **Sede:** salón de actos da Casa da Cultura de Sarria (R/ Marqués de Ugena, s/n. – 27600 Sarria).
- **Datas:** do 19 ao 22 de setembro de 2011.
- **Horario:** de 16:30 a 21:00 horas (de luns a xoves). O martes e o xoves, de 09:00 a 14:00 horas, terán lugar as visitas prácticas (opcionais).

SECRETARÍA TÉCNICA (INFORMACIÓN E INSCRICIÓNS)

CONCELLO DE SARRIA

Coordinadores:

D. Borja García López (Área de Medio Ambiente)
D.ª Patricia Díaz de Freijo Resco (OMIX)

Rúa Maior, nº 14 – 27600 SARRIA (LUGO)
Tel.: 982 53 50 00 / Fax: 982 53 09 16
E-mail: medioambiente@sarria.es / omix@sarria.es
<http://www.sarria.es>

Entidades e empresas patrocinadoras

AENOR Asociación Española de Normalización y Certificación

gasNatural
fenosa

FCC Servicios Ciudadanos

geseco
S.A. DE GESTIÓN DE SERVICIOS Y CONSERVACIÓN

Organismos, entidades e empresas colaboradoras

DEPUTACIÓN PROVINCIAL DE LUGO

PARADORES
PARADOR DE MONFORTE DE LEMOS

CIMPOR
CIMENTO

Concellos participantes

Concello do Incio

Concello de Láncara

Concello de Paradela

Concello do Páramo

Concello de Samos

Concello de Portomarín

Concello de Triacastela

Concello de Lugo

Concello de Monforte de Lemos

Recoñecementos e acreditacións

Auspiciado pola

SOCIEDAD ESPAÑOLA DE SANIDAD AMBIENTAL

Declarado de interese sanitario pola

Recoñecido con 1 crédito de libre configuración pola ()*

Recoñecido como Curso de Relevancia Administrativa pola

Asociación Española de Ciencias Administrativas
Instituto Internacional de Ciencias Administrativas
Sección Española